

Gårds- og stedsnavnet Asak

Del 2

Av Tore Falkenhaug

Asak i Berg sett fra kirken med utsikt mot Femsjøen 8 km fra Halden.

Dette er fortsettelsen på forrige artikkel om Asak-navnet.

Les gjerne igjennom den først,

Hvordan gikk det til da Asaker ble Asak?

På 1500-tallet hender det noe med Asak-navnet i Skedsmo, Sørum og Berg (Halden). Navnet utvikles fra en plural til en singulær form.

Under siste delen av 1400-tallet og første halvdel av 1500-tallet får mange plurale gårds- og stedsnavn et r-bortfall i nominativ (01. Tjäder). Denne formen med vokalendelse -e eller -a ble da bøyning i kasus forsvant, den nye generelle formen i alle kasus. Dette gjaldt først og fremst to-stavelsenavn.

Til å begynne med beholdt dativ sin form med endelsen -um eller -om. Fordelingen av endelse på -r og endelse på vokal i plurale bebyggelsenavn 1500 – 1530 var stort sett den vi har i dag. For Norge som helhet ble vokalendelse vanlig, men utviklingen gikk ikke så langt som i Sverige.

For visse områder og særlig for Akershus, indre Østfold og sydlige Hedmark ble utviklingen ikke like sterkt. Her dominerte r-endelsen og her utgjør den fortsatt et sterkt innslag. For en del navn fikk man en videre utvikling mot singular form gjennom apokope (bortfall) av endelsevokalen (01. Tjäder). Dette gjelder også de tre nevnte Asak-områdene. Her virker det som r-bortfall og apokope har skjedd samtidig. Men dette kan jo tenkes å gjelde for

skriftspråket, mens forandringen i talespråket har inntruffet tidligere og gradvis, Asaker(ar) > Asake(a) > Asak. Dette innebar også at bruk av genitiv s ble aktuell (Asaks).

At Asak-navnet i et konservativt område når det gjaldt endring av plurale endelser gjennomgikk denne forandring, framstår som noe merkelig. Kan dette ha «reddet» disse navnene fra en forvanskning til åkernavn? Dette skjedde jo i Røyken der danske skrivere blandet sammen nominativ pluralis Asaker med Aasager (se del 1).

Den første skrivning av Asak som jeg har funnet med samme stavning som i dag, er skrevet 20. febr. 1512, «---Asak fore thet ath han hafver---». (DN bd. VI nr. 655)

Hvordan er det i Sverige?

Sverige er fullt av åkernavn, men også Sverige har sine Asak-gårder og Asak-kirker. I Västra Götalands län ligger seks Asak-enheter innen en innbyrdes avstand av 10 mil:

Barne-Åsaka, Essunga kommun.	År 1412 Asaka sokn.
Kållands-Åsaka, Lidköpings kommun.	År 1440 Asaka sokn.
Skånings-Åsaka, Skara kommun.	År 1390 Asaka sokn.
Ullene-Åsaka, Falköpings kommun.	Sokn usikkert.
Vartofta-Åsaka, Falköpings kommun.	År 1397 Asaka sokn.
Väne-Åsaka, Trollhättans kommun.	År 1397 Asaka sokn.

Fra Asak i Berg (Halden) til Väne-Åsaka er det 12 mil i luftlinje.

I Åstads härad i Halland ligger Asige. Sognet har navn etter en gård som ca. år 1300 het Asaka. Her finnes flere reiste steiner. De største kalles Hagbarts galge og er kjent fra sagnet om Hagbart og Signe. I kvadet Ynglingetal travesterer skalden Tjodolf om disse som Hagbarts hest. Ynglingetal er skalden Tjodolf den kviværskes hyllest til kong Ragnvald Heidumhære og handler om kongens forfedre. Her er verset om kong Agne i moderne språkdrakt:

Underlig var det om Agnes här
likte Självs listige råd
da i lufta Loges dis
heiste kongen i halsringen
han ved Taur temme måtte
Hagbards hest henge i galgen

To diplomer, DN bd.VI nr158 og nr 230, viser at den norske kongen Eirik Magnussons datter Ingebjørg, hertuginne av Öland, eide gård i Skånings-Åsaka på 1300-tallet. Ingebjørg var gift med Valdemar Magnusson, hertug av Finland og sønn til den svenske kongen Magnus Ladulås.

Ingebjørgs besteforeldre var kong Magnus Lagabøte og dronning Ingebjørg Eriksdatter, datter til Erik Plogpenning av Danmark.

Skånings-Åsaka med Hertigebo øst for kirken (til venstre på bildet). I midten gården Berga og til høyre Storegården. Lengst til høyre en skimt av høyden med gravfeltet.

Jeg har ikke gått så dypt når der gjelder de svenske Åsaka-navnene, men i Svenskt Diplomatarium (SD) har jeg funnet følgende:

Asaka nominativ	5 st.
Asaka genitiv	10 "
Asaka dativ	9 "
Asaka akkusativ	5 "
Asakum (-om) dat.	8 "

Et belegg Asaka med ukjent kasus er fra år 1300 i kong Valdemars Jorddebog (Asige). Øvrige belegg er fra 1340 til 1473. Dativformen Asakum (-om) er fra 1357 til 1413. Tidligste dativform Asaka er fra år 1408.

Asaka (Åsaka) er en plural form utviklet ved r-bortfall fra nominativ pluralis: Åsakar, Åsakir eller Åsaker. Denne utvikling startet tidlig i Sverige, før de skriftlige kildene. Omkring år 1300 var fordelingen av r-endelse og vokalendelse ca. 50-50. Västra Götaland var avvikende, der var r-endelse helt dominerende. Alle belegg uten r-endelse i Västra Götaland fra denne tiden er skrevet utenfor landskapets grenser (01. Tjäder). I Västra Götaland ligger seks av de svenske Åsaka-stedene.

Börje Tjäder anser videre at r-endelse hadde et sterkere feste i Norge enn i Sverige:
«Det norska skriftspråket går längre tillbaka i tiden än det svenska och danska, och det har sannolikt fått en fast form innan r-bortfallet börjat verka på norskt område”
 Vokalendelse -a (Åsaka/Åsaka) som var formen i genitiv og akkusativ, ble altså generell i alle kasus.

Svenskt Diplomatarium er ikke like språklig opplysende som Diplomatarium Norvegicum. En stor andel av brevene er skrevet på latin. DN har en større andel skrevet på norrønt språk. Svenske forskere benytter flittig så vel DN som Biskop Eysteins Jordebok og Ryghs Norske Gårdnavne i sin forskning.

Tolkninger:

I Sverige har man som hos oss, hatt mange forskjellige tolkninger av navnet Asak. Men heller ikke der kommet fram til noen definitiv versjon. Norsk stednamnleksikon (NSL) og Svenskt ortnamnslexikon (SOL) har et ganske sammenfallende syn på navnet Asak/Åsaka. Begge leksikaene har nå lagt tolkningen ås og åker til side.

Istedet holder man As i betydningen gude-Ass som mer trolig. På begge steder anser man at etterleddet kan bygge på trenavnet eik. Dette skulle da peke mot hellig lund, gudelund, offerlund. Begge leksikaene anser at Asak-stedene er gamle kultplasser fra hedensk tid. SOL bedømmer den tidligere tolkningen ass-aking som lite trolig. NSL tar derimot også med denne forklaringen som mulig, altså guden Tors kjøring med bukker.

Dette siste virker å være en svært avansert versjon.

Både NSL og SOL tar i midlertid visse forbehold da man i forordene framholder verkenes populærvitenskapelige karakter. Men hvem leser forordet i et oppslagsverk?

Asak-gårdene i Norge og Västra Götaland ligger et område med felles historie og kultur fra tiden før Norge ble Norge og Sverige ble Sverige. Dette og gårdenes likhet i størrelse og struktur taler for at Asak i Norge og Åsaka i Sverige har en felles navnehistorie.

Tolkninger av navnet må derfor kunne klare både den norske og den svenske språkutviklingen av så vel appellativer og grunnord som bebyggelsenavn. Dette bør gi en viss garanti mot lettvinde løsninger.

Fra 1800-tallet til vår tid har asak-navnet skapt hodebry og utmanet til jakt på appellativer som kunne tenkes å passe inn. Forslag til løsninger har vært mange. Under viser jeg en kronologisk ordnet sammenfatning av de mange fantastiske og underholdene tolkninger som jeg har funnet.

1878. M.F. Lundgren: "Språkliga intyg om hednisk gudatro i Sverige".

For de svenska Åsaka-navnene og Asige foreslår Lundgren et samband med ordet åska (svensk for torden). Han nevner ikke de norske Asak-gårdene. Stedene (gårdene) skulle da ifølge Lundgren: "-dessa ställen kunna erhålla namn därav att åskan där slagit ned eller, som man förmodligen fördom uttryckte det – åsen Tor där åkt ned." Lundgren funderer også på tolkningen Åsåker der det fornsvenske akr hadde mistet sin r.

1898. Oluf Rygh: Norske Gaardnavne, bind 2, Sørum. Under 55. Asak søndre og 56. Asak nordre tolker man Asak som «Åsåker - Åsakar – tidligere Åsakrar – Aasagrene.» Dvs. åkeren på eller ved åsen. Dette kommenteres av H. Falk i NG 5. «Ligefrem: En i åsenliggende åker.» Mine kommentarer i del 1 er vel tilstrekkelige?

1919. Hjalmar Lindroth: Antikvarisk tidskrift för Sverige 20:4. Andra häftet.

«En nordisk gudagestalt i ny belysning»: Her tolker Lindroth navnet som en sammensetting av pluralis ås (asagud) og aka – ake og henviser til det faktum at de fleste Asak-stedene har eller har hatt sognekirker, altså er de gamle kultsteder.

1922. Magnus Olsen: «Minner i norske stedsnavn om guder og gudedyrkelse».

(Tillegg til P.A. Munchs Norrøne gude- og heltesagn)

Et sted som er blitt hellig fordi: «Åsen Qku-þórr her har åpenbart seg ved lynnedsdag?»

1922. Jöran Sahlgren: Namn och Bygd 10.

"Nordiska ortnamn i språklig och saklig belysning. Etter en idé av Sven Lampa."

Navnet er sammensatt av ás og pluralis av ordet haka eller hake (utspring, noe utskytende) altså utskytende ásformasjon, ásutspring, ásende.

Sahlgren nevner at tolkningen også kan være «uppskjutande».

Sahlgrens tolkning har fått støtte av Ivar Lundahl i en doktoravhandling 1927 og av Harry Ståhl 1947 samt av K.G. Lundgren 1959. I dag har tolkningen liten støtte.

1948. Harry Armini. Arkiv för nordisk filologi. 63.

«Ett par svenska ortnamn belysta av Tacitus och Jordanes».

Armini støtter Lindroths tolkning om gudeaking og tenker seg en rituell aking mellom Asak-stedene. Han viser til Germania Kap. 40 der den romerske historieskrivaren Tacitus som levde i det første århundret e. Kr, beskriver en rituell gudeaking. Vi vet jo ikke om Tacitus kunnskaper i denne forbindelse var «dagsferske». Det han beskriver kan kanskje henføres til tiden før asakulten.

Kritikk mot idéen om Åsaka/Asak som kultsteder har blitt framført av Sahlgren og Lundahl. Sahlgren hevder i Namn och Bygd 1963. «Nordisk hedendom. Kritisika anmärkningar» at den guderundtur som Armini har tenkt seg mellom de forskjellige Åsaka-stedene må ha skjedd gjennom luften på grunn av natur og veiforhold.

1976. Jørn Sandnes. Norsk stadnamnleksikon.

Sandnes støtter Armini og Lindroth.

1976. Artur Åsman. Seminarieuppsats i nordiska språk. Stockholms Universitet.

Åsman foreslår at Åsaka skal tolkes som en sammensetting av ás (asagud) og trenavnet eik (fornnordisk eik, urnordisk *aik). Betydningen skulle da være «gudeeika» eller «gudelunden»

1985. Lennart Elmevik. Namn och Bygd. Åsaka.

Elmevik tror på Åsmans tolkning og utvikler denne videre.

Mine kommentarer:

Haka-tolkningen.

Et navn som Åshaka med betydningen ásutspring skulle kunne passe inn på mange norske gårder og da være ganske vanlig. Men vi kjenner imidlertid bare fire steder i Norge med navnet Asak(-er).

Jeg har ikke funnet noen gårds- eller stedsnavn med haka i siste ledd. Men i første ledd finnes mannsnavnet Haki i f.eks:

Hakarud RB 482

Hakadalen RB og DN

Haka er her genitiv av mannsnavnet Haki som er et maskulint egennavn (substantiv).

Haka i betydningen hake er imidlertid et feminint substantiv og det Asak-navnet vi kjenner er maskulint. Som siste ledd i et bebyggelsenavn får da haka en plural form.

For å sammenligne det paradigme vi kjenner for Asaker med tilsvarende for hake kan vi se på følgende oppstilling for den plurale formen:

nominativ	Asaker	høkur
genitiv	Asaka	høkna
dativ	Asakum	høkum
akkusativ	Asaka	høkur

Hvordan skulle utviklingen for siste ledet se ut med haka (hakur) som appellativ? Det ville vært interessant om Sahlgren hadde vist dette. Sahlgren viser til eksempler med Haka i første ledd, men da er det bare genitiv singularis som gjelder (Haku) uansett hvilket kasus bebyggelsenavnet og dermed siste ledet står i.

I Norge finnes imidlertid gårdsnavnet Nes for blant annet gårder på åsutspring eller åsende: NG. Akershus Amt, Vestby Sogn. 26. Nes. Dette gjelder sikkert også for 88. Nes i Lørenskogen Sogn. Samme betydning har også 19. Åsnes, Urskog Sogn.

Ake-tolkingen har som det framgår over, blitt framført av flere forskere. Åss-aka var sikkert et utbredt begrep. Det har blitt brukt helt opp til vår tid om tordenvær «Tor er ute og kjører med bukkene». På svensk heter jo tordenvær fremdeles åska.

Tolkningen ass-aka som har blitt foreslått av flere, bygger jo på verbet aka (aka-ek-ok), altså ass-kjøre. Dette betegner et fenomen, en hendelse, noe som skjer, har skjedd, pleier å skje. Men at dette verbet ass-kjøre også skulle brukes som bebyggelsenavn virker usannsynlig. Bebyggelsenavn har vanligvis en substantivform. Kjøring heter på norrønt språk ekja (f) og virker også merkelig som gårdsnavn.

Et paradigme av ekja som svakt feminint substantiv i ur-klasse bli da:

	Singularis	Pluralis
Nominativ	ekja	ekjur
Genitiv	ekju	ekjna
Dativ	ekju	ekjum
Akkusativ	ekju	ekjur

Dette stemmer dårlig med det paradigme for Asaker (pl.) som RB og DN gir.

En annen tolking med tilknytting til aka i betydningen kjøre blir ganske ofte og spontant foreslått. Dette er åsaka = åskjøre dvs. gården / stedet ved veien over åsen. Veien over åsen skulle f.eks. bli kallet åskjøringen. Veien skulle så gi navn til gården.

Gårdsnavnet skulle da få en plural form «Āsaekjur» (Åskjøring). Men bestemt form (Åskjøringen) skulle da bli «Āsaekjurinn». Her blir det vanskelig å se en utvikling til Asaker.

As-eik(-ek) tolkningen som er felles for Norsk stadnamnleksikon 4. utg. og Svenskt ortnamnslexikon 2003, kan vel anses å være den dominerende i dag. Tolkningen har Lennart Elmheviks arbeide som grunn (11). Jeg har ikke funnet noe i skrift som opponerer mot Elmheviks arbeide. Er vi ved veis ende? Har Asak-navnets hemmelighet endelig kommet i dagen? Mon tro det. Jeg har i hvert fall valgt å se nærmere på dette.

Norrøn ordbok gir to muligheter når det gjelder eik:

1. Eik f. eiketre
2. Eiki n. eikeskog (eikelund)

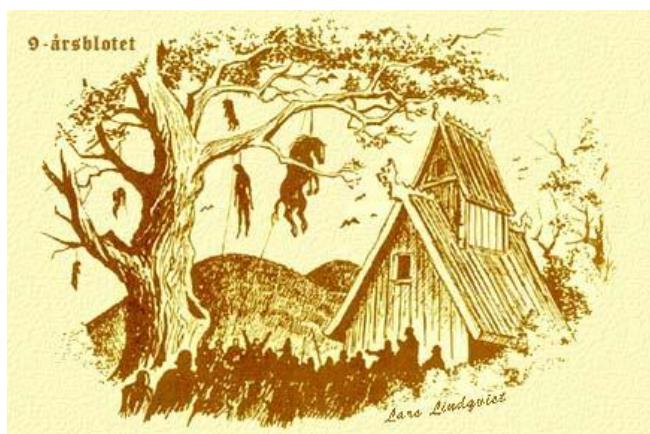
Eik er altså et feminint substantiv og eiki er nøytralt. Her bør vi merke oss at Asaker er et maskulint, sterkt substantiv i flertallsform (se del 1), og att det er appellativet i siste ledd som gir genus til bebyggelsenavnet. Mange bebyggelsenavn med maskulint grunnord har fått en feminin böyning som appellativ, men navn med feminint grunnord beholder sin feminine böyning. (12. Hellberg, 01. Tjäder).

Paradigme eik f.

	Singularis	Pluralis
Nominativ	eik	eikr (eikir)
Genitiv	eikar (eikr)	eika
Dativ	eik	eikum
Akkusativ	eik	eikr (eikir)

Paradigme eiki n.

	Singularis	Pluralis
Nominativ	eiki	eiki
Genitiv	eikis	eika
Dativ	eiki	eikum
Akkusativ	eiki	eiki

eik som i dag heter ek på svensk, foreslår Elmevik en konstruert utvikling: -aik > æik > æk > ak. Utviklingen til -ak skulle ifølge Elmevik skyldes tapt assosiasjon til ordet ek (æk). For norsk del burde utviklingen stoppe ved andre leddet, altså æik som gjelder den dag i dag. En tapt assosiasjon til navnet på treet eik er da lite trolig.

Lennart Elmevik støtter altså Åsmans tolkning ass-ek, men mener at lydutviklingen i siste leddet fra et opprinnelig ai til fornsvensk og fornorsk å trenger en inngående kommentar.

For de som ikke orker å lese den grammatiske eksersis som følger, vil jeg allerede nå nevne at jeg er kritisk til Elmeviks tolkning. Svakheten i hans resonnement er som jeg ser det, at han ikke tar tilstrekkelig hensyn til den norske språk- og navneutviklingen. I Norge har det for eksempel ikke vært samme bortfall av diftonger som i Sverige.

Her gjelder det diftongen ei. For ordet

Han viser til sitt tidligere arbeide: MASO 15 1978. «Utvecklingen av urnordisk ai i icke huvudtonig ställning. Ett ljudhistorisk problem i ny belysning.» Der mener han at det finnes belegg for at namn med urnordisk endelse *-aid og *-haid (svensk moderne språk: -ed og -hed, norsk: -eid og -heid) har i fornsvensk, i tillegg til formene -edh og -ädh, også formen -adh(e). Her kan vi merke oss at svensk språk, i motsetning til norsk har mistet ei-diftongen.

Elmevik legger altså fram tesen at siste leddet i navnet Åsaka / Asak bygger på trenavnet eik (sv. ek). Han mener at -aka i Åsaka går tilbake på et eldre *-æka som har utviklet seg fra *æik. Elmevik tenker seg følgende utviklingskjede: *-aik > *-æik > *-æk > -äk og mener at overgangen fra *-æka til -aka ble underlettet av at etterleddet *-æka hadde blitt uforståelig og uten kontakt med appellativet. Men endelsen -a i Åsaka er jo en plural endelse der utviklingen fra nominativ pluralis Åsakar til Åsaka har skjedd gjennom r-bortfall. Han konstaterer at en veksling mellom -æk og -ak i de eldste beleggene på Åsaka / Asak ikke finnes og sier videre at «**-den form som är förutsättningen för etymologin tvingas jag alltså konstruera**»

Elmevik mener da at det kanskje er grunn til å overveie om det kan dreie seg om en overgang fra ai til a allerede i urnordisk tid. Dette virker merkelig. Elmevik mener jo at navnet Asaka er sammensatt av gude-ass og eik, ment som hellig lund, offerlund. Helligheten var da i høyeste grad aktuell i urnordisk og fornordisk språktid, og noen tapt assosiasjon med appellativet eik den gang er vel ikke sannsynlig?

De kasusformer for Asak som jeg har funnet i skriftene fra middelalderen, viser klart at man oppfattet navnet som pluralt, maskulint – Asakar(-er), Asaka, Asakum(-om), Asaka. Eik er feminint og eiki (eikeskog) er nøytralt.

Elmevik ser ikke noe problem når pluralformen i Åsaka-navnene ikke stemmer overens med pluralformen i appellativet eikr. Han henviser til 05. Lars Hellberg, Plural form i äldre ortnamnsskick, 1960. s.66. ”-de plurala ortnamnens ändelser ha icke appellativisk karaktär, de stå i stället i direkt samband med namnfunktionen”.

Med andre ord grunnordets genus forandres når det kommer inn som appellativ i bebyggelsenavnet. Men Hellberg sier samtidig at grunnord med feminin og nøytral genus får feminin genus i bebyggelsenavn. Da ville Asak(er) være et feminint navn med eikr (f.) eller eiki (n.) som grunnord. Men Asaker er jo maskulint? Asaker danner et maskulint paradigme så langt tilbake som de skriftlige kildene rekker.

Åsaka og Asak er navn med den samme opprinnelse, og en tese må derfor være dekkende for samtlige Åsaka- / Asak-steder. Elmeviks konstruksjon «*-aik < *-æik > *-æk > -äk» er ikke dekkende for de norske gårdene. I norsk språk har diftongen ei (æi) i eik vært uforandret helt til i dag. I Sverige har eik blitt forandret til ek. Norsk språk har beholdt diftongene i – eik, eid og teig. Svensk språk har: ek, ed og teg.

En sammenligning i paradigmer viser jeg under:

	Asakar mask. kl.a	Asakar fem. kl.ar	Asakar fem. kl. ar
Nom.	Asakar	Asakar	Asæikar
Gen.	Asaka	Asaka	Asæika
Dat.	Asakum	Asakum	Asæikum
Akk.	Asaka	Asakar	Asæikar

Paradigmet til venstre er det som baserer seg på middelalderskriftene og det midtre blir konsekvensen av Elmeviks kjedekonstruksjon. Til høyre har vi så resultatet med diftongen intakt, altså norsk (norrønt) språk – tidligere også svensk språk. Den avgjørende forskjellen mellom maskulin og feminin bøyning finner vi i akkusativ. I Norge er det ganske usannsynlig at diftongen skulle utelukkes.

Innenfor området for RB (Oslo) stift, altså det område der vi har de fire Asak-stedene, har jeg ikke funnet navn med siste ledd eik. Men navn der eik inngår finnes det mange av i RB, f.eks. Eikaberg – Æikaberg, Eikibrekkja – i Æikabrækko, Eikines – i Æikinese, Eikivoll - i Æikiuælli, Eikjaholt – Æikiaholte osv.

RB angir totalt 76 navn med eik, alle skrives med diftong. 54 navn er skrevet med æ (æik) og 22 navn med e (eik). Skrivning Ek oppsto under dansketiden, men senere har man ofte gått tilbake til Eik i bebyggelsenavn.

Eikelunder som kultsteder som vel Elmevik er inne på, var aktuelle i tiden før asakulten og siden under denne opp til ca. 500 e. Kr. Senere års forskning kan tyde på at Asak som navn og fenomen skriver seg fra en forandring i kulten. Om dette vil jeg komme tilbake i et senere innlegg.

Vartofta-Åsaka, Falköpings kommun i Västra Götaland

Som jeg ser det har Elmevik ikke tatt tilstrekkelig hensyn til språk og navneutviklingen i det norske Asak-området. Utviklingen her, og da spesielt utviklingen av diftonger, virker ikke å gi den nødvendige støtte til hans tese. Asak / Åsaka i Norge og Sverige har så mye felles og må granskes under ett. En navnetese må dekke språk- og navneutviklingen i begge områder.

Jeg mener da at tolkningen basert på eik / eikelund bør tas med stort forbehold og legges til rekken av mange interessante men usikre navnforslag. Går jakten videre?

Mengden av språklig forskning på dette området fra 1878 til vår tid kan få en å undre. Det bør tyde på at man har ant en spesiell og interessant historie knyttet til gårdene og stedene. Men likevel har man ikke nådd fram til en holdbar tolkning. Jeg tror derfor at man må velge en annen framgangsmåte, en annen vinkling. Om dette vil jeg komme tilbake til i min tredje artikkel.

Bibliografi

Bibliografiske forkortelser.

DN – Diplomatarium Norvegicum
 NG – Rygh, Oluf. Norske Gårdnavne 1998. Annet bind. Akershus amt.
 NSL – Norsk stadnamnleksikon 1997, 4. utg.
 RB – Biskop Eysteins Jordebog. (Huitfeldt, H.J. 1873 – 1880, Christiania.
 SD – Svenskt Diplomatarium.
 SOL – Svenskt ortnamnslexikon. 20003.
 NoB - Namn och Bygd.

Litteratur.

- 01 Tjäder, Börje. Studier över de plurala bebyggelsenamnens morfologiska utveckling.
- 02 Lundgren, Magnus Fredrik. Språkliga intyg om hednisk Gudatro i Sverige. Göteborg 1878
- 03 Rygh, Oluf. Norske Gaardnavne. Annet bind. Akershus amt.
- 04 Lindroth, Hjalmar. En nordisk gudagestalt i ny belysning genom ortnamn.
- 05 Olsen, Magnus. Minner i norske stedsnavn om guder og gudedyrkelse. (tillegg til P. A. Munchs Norrøne gude- og heltesagn)
- 06 Sahlgren, Jöran. Nordiska ortnamn i språklig och saklig belysning. NoB 10. 1922. Häfte 4.
- 07 Ståhl, Harry. Ortnamn och ortnamnsforskning. Uppsala 1967.
- 08 Armini, Harry. Ett par svenska ortnamn belysta av Tacitus och Jordanes. Arkiv för Nordisk filologi. 63. Lund 1948
- 09 Sandnes, Jørn. Norsk stadnamnleksikon. 4. utg. 1997.
- 10 Åzman, Artur. Seminarieuppsats i nordiska språk 1976. Stockholms Universitet.
- 11 Elmevik, Lennart. Fornnordiska gudagestalter och svenska ortnamn. Åsaka. NoB. Kungl. Gustav Adolfs Akademien. 1985.
- 12 Hellberg, Lars. Plural form i äldre nordiskt ortnamnsskick. Uppsala Universitets årsskrift 1960:1.

